06.11.2017

Valtiovarainvaliokunta / Verojaosto
Asiantuntijalausunto

HE 169 /2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Esitän yllä mainitun hallituksen esityksen johdosta kunnioittavasti seuraavat seikat:

1. Yleistä

Kuten esityksessä todetaan, se on valmisteltu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Esityksessä kuvataan yleisellä tasolla se, miten voimakkaasti alkoholiverotuksella voidaan vaikuttaa väestön alkoholin kulutukseen. Käsiteltävänä oleva ehdotus tulee vähentämään alkoholin kulutusta ja haittoja eikä se tule lisäämään mainittavasti alkoholijuomien matkustajatuontia, kuten eivät sitä edeltäneet viisi alkoholiveronkorotustakaan.

Samanaikaisesti eduskunnan käsiteltävänä on alkoholilain kokonaisuudistus (HE 100/2017 vp), jonka vaikutukset alkoholin kulutukseen ja haittoihin ovat päinvastaiset kuin veronkorotuksilla.

2. Alkoholijuomien matkustajatuonti

26.9. julkaistiin uusin matkustajatuontitilasto ajanjaksolta 09/2016 - 08/2017. Kun edellisen tiedotteen mukaan matkustajatuonti oli kasvanut, tuonti on nyt kääntynyt laskuun. Viikolla 41 saadut syyskuun matkustajatuontitiedot osoittavat, että tuonti on jo vähentynyt tasolle 7,30 litraa, joka viimeksi koettiin vuonna 2009.

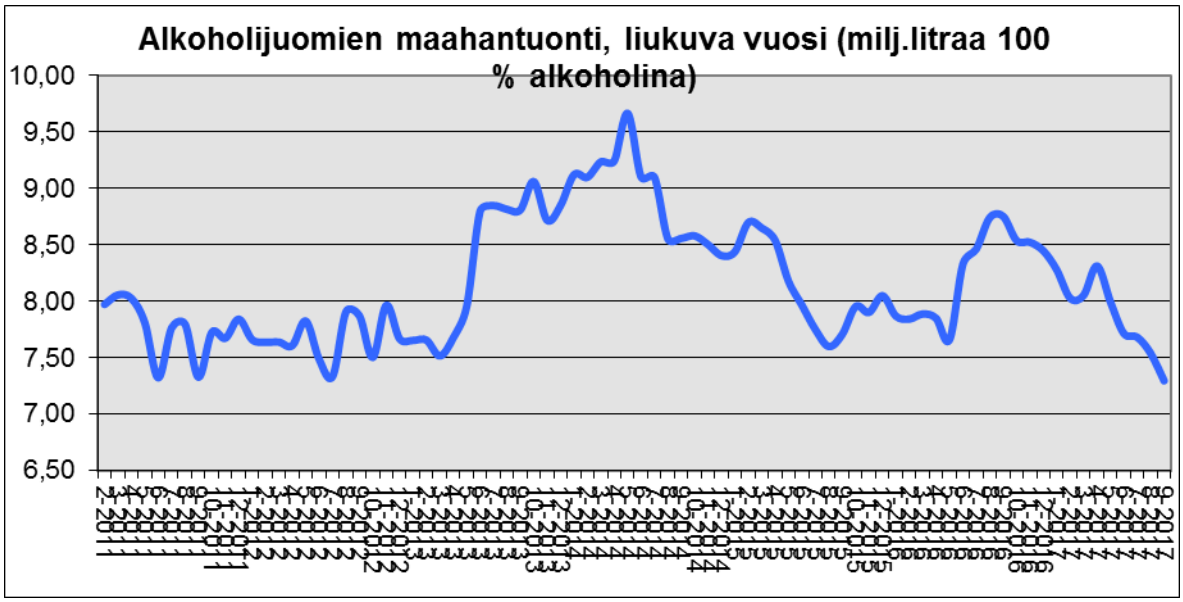

Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
www.stm.fi

Puhelin 0295 16001
Telekopio 09 6980 709

e-mail: kirjaamo@stm.fi
etunimi.sukunimi@stm.fi

Matkustajatuonti on siis kääntynyt laskuun, vaikka tutkimusjakson liukuvan 12 kuukauden lukuihin ei vielä varsinaisesti kuulu Viron päättämien veronkorotusten vaikutuksia. Virossa olutvero nousee jo tehtyjen päätösten seurauksena vaiheittain 25 senttiä / tölkki eli 6 euroa/24 tölkin ”salkku”.

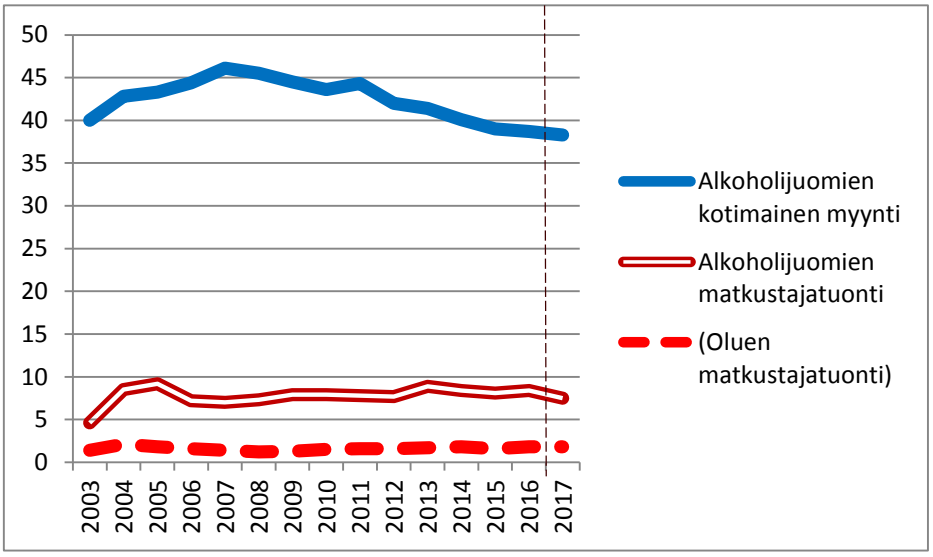

Alkoholijuomien myynti ja matkustajatuonti 2003 - 2017 100 % alkoholina; miljoonaa litraa.

On toisaalta huomattava, että matkustajatuonnin merkitystä on ylikorostettu molempiin suuntiin mentäessä. Tämä johtuu ainakin osittain siitä, että alkoholimarkkinoiden kokonaiskuva jää vuosittaisten muutosten vaihtelussa epäselväksi. Oheisesta kuviosta on nähtävissä, että matkustajatuonti on pysynyt määrällisesti suunnilleen samana taloustilanteesta ja Suomessa toteutetuista alkoholiveronkorotuksista huolimatta. Sen sijaan ainakin edellä mainituista syistä johtuen alkoholin kotimainen myynti on vähentynyt vuositasolla yhteensä yli seitsemän miljoonaa litraa 100 % alkoholia eli yli 500 miljoonalla alkoholiannoksella (a 12 grammaa).

Jos alkoholijuomien matkustajatuontia halutaan arvioida euroina, alkoholijuomien kotimaisen myynnin arvo on noin 4 500 miljoonaa euroa ja matkustajatuonnin arvo noin 300 miljoonaa euroa. Esityksen yhteydessä on kiinnitetty huomiota erityisesti oluen matkustajatuontiin - eikä esityksellä sinänsä vaikutettaisikaan esimerkiksi väkevien tuontiin. Jos tuodun oluen keskihinta olisi enintään noin 14 euroa /24 tölkin salkku, oluen 30 miljoonan litran matkustajatuonnin arvo olisi noin 50 miljoonaa euroa.

Esimerkiksi oluen tuonti vastaa siten melko tarkkaan yhden prosentin markkinaosuutta Suomen alkoholimarkkinoista (noin 2,5 % noin kahden miljardin euron olutmarkkinoista). Viron tasavallan alkoholiverotuotot puolestaan ovat yhteensä noin 200 miljoonaa euroa vuodessa.

3. Alkoholiveron korotuksen vaikutukset kokonaiskulutukseen ja alkoholilakiesityksen arvioihin

Käsiteltävänä oleva ehdotus on omiaan vähentämään alkoholin kokonaiskulutusta ja alkoholin aiheuttamia haittoja.

Hallituksen esityksessä on aivan oikein todettu, että useiden muutosten yhteisvaikutusten samanaikainen täsmällinen arviointi on vaikeaa. Esityksessä alkoholilain uudistuksen kulutusta lisäävän vaikutuksen arvioidaan olevan selvästi suurempi kuin se kulutuksen vähenemä, joka syntyy veronkorotuksen seurauksena.

Alkoholilain uudistuksen vaikutus kokonaiskulutukseen olisi arvion mukaan noin **kuuden prosentin kasvu**. Veronkorotusesityksessä kulutuksen arvioidaan **vähenevän noin kaksi prosenttia**. Myös vuosina 2008–2014 tehtyjen viiden suunnilleen samansuuruisen alkoholiveron korotuksen vaikutusten perusteella voidaan arvioida, että suunniteltu korotus olisi omiaan vähentämään alkoholin tilastoitua kulutusta noin kaksi prosenttia.

Veronkorotuksen ei siten voida sanoa korjaavan tai kompensoivan alkoholilakiuudistuksessa esitetyn alkoholin saatavuuden lisäämisen vaikutuksia, mutta sen voidaan sanoa lieventävän niitä. Huomion arvoista on, että alkoholiveron korotuksen vaikutukset laimenevat yleensä ajan myötä eli aiemmin tehdyt veronkorotukset eivät kansalaisten ostovoiman kasvaessa vuosien saatossa vaikuta enää samalla tavalla kuin lainsäädännössä olevat pysyvät alkoholin saatavuuden rajoitukset tai lisäykset.

4. Alkoholijuomien hintataso

Alkoholijuomien kulutukseen vaikuttavat keskeisesti hinta ja saatavuus. Alkoholiveronkorotus nostaisi kaikkien alkoholijuomien hintaa. Yhden keskioluttölkin alkoholivero nousee noin 5–6 senttiä. Joka tapauksessa halvimman oluen hintataso jää korotuksenkin jälkeen halvemmaksi kuin esimerkiksi monen virvoitusjuoman hintataso.

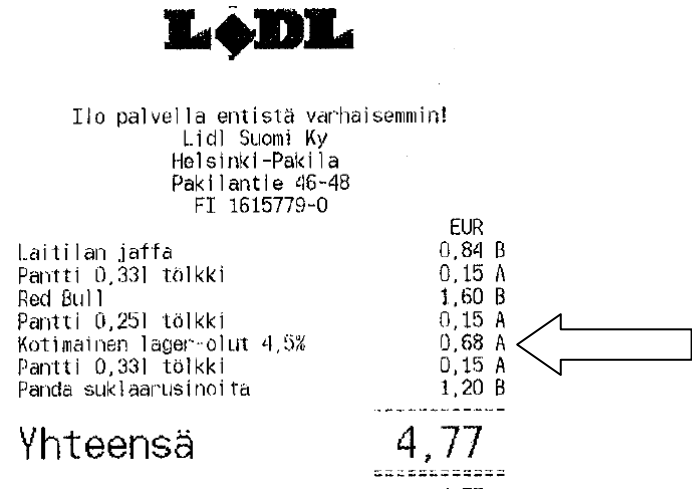

LIDL

Ilo palvella entistä varhaisemmin!
Lidl Suomi Ky
Helsinki-Pakila
Pakilantie 46-48
FI 1615779-0

	EUR
Laitilan jaffa	0,84 B
Pantti 0,33l tölkki	0,15 A
Red Bull	1,60 B
Pantti 0,25l tölkki	0,15 A
Kotimainen lager-olut 4,5%	0,68 A
Pantti 0,33l tölkki	0,15 A
Panda suklaarusinoita	1,20 B
Yhteensä	4,77

Halvimman oluttölkin hinta olisi veronkorotuksenkin jälkeen noin 75 senttiä.

Vastaavasti ravintoloissa oluen hinnat alkavat jatkossakin noin kolmesta eurosta.

Yhden 24 tölkin olutsalkun hinta olisi toisin sanoen alkoholiveron korotuksen jälkeen halvimmillaan noin **20 euroa** (ilman pantteja). Kuten edellä on todettu, Virossa olutvero nousee jo tehtyjen päätösten seurauksena vaiheittain 25 senttiä / tölkki eli **6 euroa**/ salkku.

5. Esityksen ja alkoholilain kokonaisuudistuksen vaikutukset matkustajatuontiin

Matkustajatuonti on jo kääntynyt näkyvään laskuun, vaikka Viron päättämien veronkorotusten vaikutukset eivät vielä edes juuri näy tutkimusjakson liukuvan 12 kuukauden luvuissa.

Alkoholilakiuudistuksen tavoitteena ei ole matkustajatuonnin vähentäminen. Esityksen mukaan uudistus ei edes vähennä alkoholijuomien matkustajatuontia suhteellisesti enempää kuin Viron veronkorotukset jo tulevat tekemään.

Sama pätee nyt käsiteltävänä olevaan uudistukseen ainakin oluen osalta. Virossa olutvero nousee jo tehtyjen päätösten seurauksena vaiheittain 25 senttiä / tölkki eli **6 euroa/24 tölkin ”salkku”**. Yhden oluttölkin alkoholivero nousisi Suomessa noin 5-6 senttiä, joka vastaa noin **1,40 euron** olutveron lisäystä 24 tölkin salkulle.

Sen sijaan väkevien alkoholijuomien alkoholiveron nostaminen saattaa vaikuttaa alkoholijuomien matkustajatuontiin. Kuuri tältä osin korotuksen painotus on perusteltu.

Ismo Tuominen
Hallitusneuvos